
«Perquè administren sos officis ab la perfectió convé al bé públich». Experiències fiscalitzadores al Consell de Cent i a la Diputació del General. Una visió comparada

Ricard Torra i Prat, Grup de Recerca Manuscrits, Universitat Autònoma de Barcelona

L'objectiu d'aquesta comunicació és l'estudi de la Visita del Consell barceloní. A partir de l'anàlisi de la seva normativa i dels seus processos, ens hem proposat comprendre les línies rectores de la institució fiscalitzadora. Per tal de bastir el nostre relat en el context i sentit històric idonis, hem comparat les dues principals «visites» que tingueren lloc a la Catalunya dels segles XVI i XVII: la Visita del General i la del Consell barceloní.

En primer lloc, hem analitzat la legislació que afectà la visita del Consell barceloní. A partir de la seva normativa, hem pogut veure i comprendre els diferents estadis evolutius de la institució fiscalitzadora: durant tota la segona meitat del segle XVI s'anaren succeint nous ordenaments jurídics que estructuraren la fiscalització d'àmbit municipal. Aquest procés culminà amb les normatives del 1595, 1598 i el privilegi reial del 1599.

A continuació, hem analitzat tant el funcionament intern com la planta, bo i comparant-los amb els emprats per la Visita del General. Això ens ha permès copsar fets rellevants, com la participació d'alguns juristes (a l'entorn del 25%) en ambdues institucions, així com els problemes comuns que aquestes hagueren d'afrontar, especialment en el camp de l'aplicació de les sentències (sobretot durant la segona meitat del segle XVII). La comparació entre ambdues institucions també ens ha permès identificar diferències substancials, la més important de les quals es refereix a llur naturalesa: mentre que la Visita del General fou un procediment fiscalitzador instaurat per la Cort amb la voluntat de desvincular-lo totalment de l'organisme que havia de fiscalitzar (la Diputació), la del Consell barceloní mai no deixà de ser un mecanisme intern vinculat al govern consular.

Finalment, puntualitzem aquells aspectes en els quals considerem que s'hauria d'aprofundir a l'hora d'emprendre nous treballs relacionats amb la institució fiscalitzadora d'àmbit municipal. En aquest sentit, considerem que, entre altres, caldria plantejar l'estudi sistemàtic dels processos de la Visita, procedir al buidatge del registre de deliberacions del Consell barceloní per localitzar informacions sobre el procés fiscalitzador, així com cercar possibles causes d'apel·lació instades davant la Reial Audiència de Catalunya.